

RECENZJE, NOTY, SPRAWOZDANIA

Agnieszka Gajda

*Nadanie Profesorowi Andrzejowi Szmytowi tytułu
doktora honoris causa Kijowskiego Uniwersytetu
Prawa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy,
red. Jurij Boszycki, Anna Rytel-Warzocho,
Gdańsk, Kijów 2018, ss. 200*

W dn. 18 kwietnia 2018 r. Rada Naukowa Kijowskiego Uniwersytetu Prawa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy podjęła uchwałę o nadaniu tytułu doktora honoris causa Profesorowi Andrzejowi Szmytowi z Uniwersytetu Gdańskiego. Warto przy tej okazji przypomnieć – co istotne dla środowiska naukowego polskich prawników konstytucjonalistów – że rok wcześniej na Uniwersytecie Gdańskim tytuł doktora honoris causa otrzymał Profesor Leszek Garlicki¹. Z pewnością świadczy to o dużym uznaniu środowisk uniwersyteckich dla uhonorowanych w ten sposób Profesorów².

Inspiratorem uhonorowania Profesora Andrzeja Szmyta tytułem doktora honoris causa był rektor Kijowskiego Uniwersytetu Prawa Narodowej

---

1 Zob. A. Gajda, A. Rytel-Warzocho, *Tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego dla Profesora Leszka Garlickiego*, „Przegląd Konstytucyjny” 2017, nr 2, s. 154–158; A. Gajda, *Nadanie Profesorowi Lechowi Garlickiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego*, red. Andrzej Szmyt, Anna Rytel-Warzocho, Gdańsk 2017, ss. 270, „Przegląd Konstytucyjny” 2017, nr 3, s. 120–123.

2 O znaczeniu doktoratu honoris causa zob. A. Szmyt, A. Rytel-Warzocho, *Doktorat honoris causa jako instytucja akademicka*, w: *Nadanie Profesorowi Lechowi Garlickiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego*, red. A. Szmyt, A. Rytel-Warzocho, Gdańsk 2017, s. 5–15.

Akademii Nauk Ukrainy Profesor Jurij Boszycki. Wiąże się to z ponaddziesięcioletnią współpracą naukową Kijowskiego Uniwersytetu Prawa z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, zainicjowaną i rozwijaną w różnych formach przez obu Profesorów. Jej elementem było uprzednie podpisanie memorandum o współpracy, publikacje, konferencje naukowe, studyjne wizyty, wykłady dla studentów, jak również członkostwo rad naukowych czasopism.

Ceremonia honoris causa odbyła się w dn. 5 września 2018 r. w siedzibie Kijowskiego Uniwersytetu Prawa. Tradycyjnie też z wydarzeniem związane było wydanie publikacji ukazującej osobę i dorobek naukowy Profesora Andrzeja Szmyta. Redaktorami tej książki byli Jurij Boszycki ze strony kijowskiej i Anna Rytel-Warzocho ze strony gdańskiej. Doktor Anna Rytel-Warzocho wręczyła tę publikację Profesorowi Andrzejowi Szmytowi na zakończenie ceremonii honoris causa. Dodajmy, że ceremonię dodatkowo uświetnił minikoncert kwartetu muzycznego. W uroczystości wzięli też udział zaproszeni goście współpracujący z Kijowskim Uniwersytetem Prawa, z kijowskiego przedstawicielstwa Polskiej Akademii Nauk, Kijowskiej Akademii Duchownej i Seminarium Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej, Instytutu Ustawodawstwa Rady Najwyższej (parlamentu Ukrainy) oraz szkolnictwa powszechnego w Kijowie, a także z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.

Publikację otwiera *curriculum vitae* Profesora i opracowanie pt. *Profesor Andrzej Szmyt – sylwetka naukowa* autorstwa Anny Rytel-Warzochoy. Kolejno w pracy zamieszczono *in extenso* dwie opinie recenzentów i rekomendację rektora Jurija Boszyckiego. Recenzentami dorobku naukowego Profesora Andrzeja Szmyta byli Profesor Rainer Arnold z Uniwersytetu w Ratyzbonie (*Gutachten zur Ehrenpromotion von Herrn Prof. Dr. Andrzej Szmyt*, także w tłumaczeniu na język polski i ukraiński) oraz Profesor Zbigniew Witkowski, dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (*Recenzja dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego Pana Prof. zw. dr. hab. Andrzeja Szmyta z Uniwersytetu Gdańskiego w związku z postępowaniem w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa Kijowskiego Uniwersytetu Prawa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy*). Wszystkie trzy opinie wszechstronnie naświetlały dorobek i zasługi

Profesora Andrzeja Szmyta, w pełni popierając ideę wyróżnienia Profesora tytułem doktora honoris causa.

Powyższe rekomendacje legły u podstaw wspomnianej już uchwały Rady Naukowej (Wyciąg z protokołu nr 5 posiedzenia Rady Naukowej Kijowskiego Uniwersytetu Prawa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy z dn. 18 kwietnia 2018 r.). Kolejno w książce redaktorzy zamieścili tekst laudacji autorstwa Profesora Piotra Uziębło oraz tekst wykładu Profesora Andrzeja Szmyta jako doktora honoris causa pt. *Trudne czasy „trzeciej władzy” w Polsce lat 2015–2018*. Część polskojęzyczną publikacji kończy *Wykaz osiągnięć w pracy naukowo-badawczej Profesora Andrzeja Szmyta* (z podziałem na etapy: do habilitacji, od habilitacji do uzyskania tytułu naukowego profesora, po uzyskaniu tytułu) oraz wykaz *Doktorzy honoris causa Kijowskiego Uniwersytetu Prawa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy* (ze znanych w polskim środowisku naukowym nazwisk między innymi profesorowie: Herbert Schambeck, Rainer Arnold, Bogusław Banaszak). Istotne i warte podkreślenia jest to, że publikacja zawiera teksty w obu językach: polskim i ukraińskim, a współedytorami są Uniwersytet Gdański i Kijowski Uniwersytet Prawa. Książkę wieńczy kilkanaście zdjęć obrazujących wcześniejszą współpracę obu wspomnianych ośrodków naukowych.

W swym tekście i wystąpieniu w trakcie ceremonii Profesor Piotr Uziębło jako laudator podkreślił, że Profesor Andrzej Szmyt zawsze prezentował własne poglądy, pozostając niezależnym badaczem, niedającym się sterować oraz niepodatnym na naciski polityczne. Podkreślił otwartość Profesora na współpracę między ośrodkami naukowymi – zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi. Po scharakteryzowaniu głównych nurtów badań prowadzonych przez Profesora (prawo parlamentarne, źródła prawa, transformacja ustrojowa w Polsce) laudator zaakcentował troskę Profesora o zachowanie konstytucyjnych zasad demokratycznego państwa prawnego, podziału władzy, niezależności sądów i niezawisłości sędziów oraz ochrony praw obywatelskich.

Korespondowało to – kolejno – z wykładem Doktora Honoris Causa piętnującym łamanie norm konstytucyjnych w bieżącym ustawodawstwie i praktyce ustrojowej. Jako gorszące przykłady posłużyły tu: destrukcja Trybunału Konstytucyjnego, kompleks zmian w sądownictwie

powszechnym, a także w Krajowej Radzie Sądownictwa i Sądzie Najwyższym. Przemiany w tym zakresie z lat 2015–2018 określono w wykładzie jako groźny i bezprzykładny sygnał, że władza ustawodawcza i wykonawcza zgodnie realizują swe „poczynania w dążeniu do hegemonii jednej siły politycznej z pogwałceniem (istotnym osłabieniem) roli Konstytucji”. Jak też stwierdził Profesor: „Nowe regulacje ustawowe zostały przygotowane z naruszeniem podstawowych reguł tworzenia prawa, bez należytych konsultacji, ze zlekceważenia ujawnionych opinii naukowych oraz stanowisk organizacji prawniczych i gremiów akademickich”. Zdaniem Profesora „praktyka minionego trzylecia dowiodła, że reguły państwa prawa i demokracji nie są dane raz na zawsze. Jeżeli wartości te są dla nas cenne, konieczna jest stała troska i gotowość do wystąpienia w ich obronie”. Troska o wspomniane uniwersalne wartości konstytucyjne, jako potrzebne fundamenty ustroju współczesnych państw, stała się mocnym przesłaniem wykładu honoris causa Profesora Andrzeja Szmyta.

Na cześć Doktora Honoris Causa zespół chóru męskiego Pieczersko-Kijowskiej Ławry zaśpiewał „Mnogaja leta” (prawosławne „Sto lat”), a kwartet muzyczny zwieńczył ceremonię odegraniem hymnu państwowego Ukrainy.

Agnieszka Gajda – dr, Katedra Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych Uniwersytetu Gdańskiego

Bibliografia

- Gajda A., *Nadanie Profesorowi Lechowi Garlickiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego*, red. Andrzej Szmyt, Anna Rytel-Warzocho, Gdańsk 2017, ss. 270, „Przegląd Konstytucyjny” 2017, nr 3.
- Gajda A., Rytel-Warzocho A., *Tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego dla Profesora Leszka Garlickiego*, „Przegląd Konstytucyjny” 2017, nr 2.
- Szmyt A., Rytel-Warzocho A., *Doktorat honoris causa jako instytucja akademicka*, w: *Nadanie Profesorowi Lechowi Garlickiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego*, red. A. Szmyt, A. Rytel-Warzocho, Gdańsk 2017.